Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237. Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LX. Ч. 280. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 21-го ЖОВТНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 280. JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, OCTOBER 21, 1952. VOL. LX.

ВУГІЛЬНІ ШАХТАРІ ВИХОДЯТЬ НА СТРАЙК

Питсбург, Па. — Розлючені на Раду Стабілізації Платень за те, що вона не погодилась на повне підвищення платні, зорганізовані вугільні шахтарі порозумілися усно між собою, щоб від понеділка запестати працю. Генрі Фовлер, директор оборонної мобілізації, заявив, що він не буде втручатися в вирішення ради, яка в суботу проголосила своє вирішення, що заключена між юнією й підприємцями умова в справі підвищення платні по $1.90 денно була плянована без порозуміння з радою, а рада погодилася на підвишку тільки на $1.50, тобто на 20 відсотків менше. Власники не можуть самі підвищувати платню понад цю, на яку годиться рада, а коли зроблять це на власну руку, тоді не матимуть права рахувати до бизнесових витрат надвишку, на яку не годилася рада, тобто по 40 центів денно від платні кожного шахтаря. Умова заключена між власниками й шахтарською юнією охоплює 375,000 шахтарів. Страйковим рухом охоплена тільки питсбурська шахтарська округа, а округа середньої Пенсилвенії, тобто ч. 6, досі не заявила солідарности з питсбурськими копальняними робітниками. Федеральний уряд, передбачуючи неспокій серед шахтарів після вирішення Ради Стабілізації Платень, видав заборону для керівників копалень безрозбірчиво продажу готових вугільних припасів, щоб таким способом зберегти вугілля для необхідних цілей, головно для втримання продукції оборонних матеріялів. Зорганізоване робітництво задумує зголосити апеляцію від рішення Ради Стабілізації Платень до Адміністратора Економічної Стабілізації Роджера Л. Путмана, одначе наперед зажадало конференції в Білому Домі з Президентською Радою Дорадників у справі Мобілізаційної Політики.

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН В НЮ ЙОРКУ

Голова стейтового комітету Демократичної партії Пол Фіцпатрик (зліва) та президент Бруклінської дільниці Джан Кашмор вітають президента Трумана (зправа) на Пенсилвенській станції, під час його відвідин в Ню Йорку, де його, м. ін. вітала українськими мелодіями теж оркестра св. Юра.

ПІНЕ ПРОТИ ЗМІН У ДОГОВОРІ ПРО ОЗБРОЄННЯ ЕВРОПИ

Париж. — Голова французької асамблеї Едвард Еріо та бувший прем'єр Едвард Деляділє у своїх промовах домагалися зміни договору про оборону Европи, бо їм не подобається 11 пункт цієї умови, який дозволяє членам Західно Европейського Оборонного Пакту (отже і Західній Німеччині) утримувати поліцію і жандармерію на національно-державній основі. В пресі появилися були вістки, що і прем'єр Антуан Піне підтримує критичне становище радикальних провідників (Еріо та Деляділє). Прем'єр Піне заявив представникам півофіційної французької агенції „Франс Прес", що він „відмовляється визнати заяву двох радикальних провідників". Прем'єр Піне сказав: „Я за европейську армію, але я проти того, щоб німці брали участь у генеральному штабі цієї армії. Німці не мають мати частку в керівництві. Нехай вони тільки достачають вояків, і нічого більше". Після появи цього ствердження з канцелярії прем'єра Піне видали заяву, що слова прем'єра передані невірно. Прем'єр Піне проти змін у теперішньому оборонному договорі, але він стверджує, що Франція не може допустити до відновлення німецької військової сили в такій формі, якою вона була в своїй організації під час Гітлера — під назвою „вермахту". — Мала партія французького міністра оборони Рене Плевена, творця організації европейської оборони, прийняла в неділю резолюцію, в якій заявляє свою вірність „засадам Европейського Оборонного Пакту". Міністер Плевен гостро виступив проти Еріо і Деляділє, бо оборона Европи вимагає участи Німеччини. „Тут треба вибирати", заявив міністер Плевен, „між відновленням німецької армії і між обороною Европи".

АЛІЯНТИ ВІДКИНУЛИ ПРОПОЗИЦІЮ ЧЕРВОНИХ ЩОДО НАРАД В КОРЕЇ

Токіо. — Ген. Марк Кларк, головний командувач аліянтських збройних сил на Далекому Сході, відкинув вчора пропозицію комуністичного командування в Кореї, щоб відновити наради в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї. Команданти північно-корейських військ і комуно-китайських „добровольців" пропонували в листі до ген. Кларка, щоб комуністична і аліянтська делегації в Панмунджом продовжували свої наради в справі перемир'я, перервані два тижні тому на необмежений час на домагання аліянтської делегації. Ген. Кларк відкинув нову пропозицію комуністичних командантів на тій підставі, що в ній „немає нічого нового ані конструктивного". Аліянти домагалися перервання нарад з уваги на неуступчиве становище комуністів відносно примусової репатріяції полонених. Аліянти пішли в цій справі на найдальше можливі компроміси, але відмовилися продовжувати наради, як довго комуністи не змодифікують відповідно і свого становища. Тимчасом, на фронті продовжуються запеклі бої за стратегічні позиції головно в „залізному трикутнику" на центральному секторі фронту. Впродовж останніх двох днів аліянти були втратили два гірські становища, але вчора знову вибили їх в запеклих, часто рукопашних боях. Під час боїв комуністи користувались ракетометами, подібними до відомої з другої світової війни совєтської „катюші". В наступі комуністи віднесли величезні втрати. Аліянтська авіяція брала участь в боях на фронті і продовжувала бомбардування бизнесових об'єктів у ворожому запіллі.

Барук заперечує твердження, що Айзенгавер нетолерантний

Ню Йорк. — Бернард Барук, 82-річний дорадник колишніх президентів, написав лист до головного кватиру ген. Двайта Д. Айзенгавера, заявляючи, що він не погоджується з закидами президента Трумана проти Айзенгавера, наче б генерал не був толерантний у відношенні до рас і релігій. Цей закид добачують деякі кола у привіті през. Трумана, що був висланий з Вашинґтону у п'ятницю 17 жовтня до Жидівської Краєвої Добродійної Ради Мобілізаційних Провідників й що його відчитав асистент секретаря стейту Гавлянд Г. Сержант, коли президент був на передвиборчій агітації в стейтах Нової Англії. У привіті було сказано, що ген. Айзенгавер, підтримуючи прихильників іміграційного закону МекКаррана, причиняється до тої практики, яка схвалює погляди „панівної раси". У своїй промові у п'ятницю ввечір в Нюарку, Н. Дж. ген. Айзенгавер, обговорюючи своє становище в справі рівности громадянських прав, зайняв становище майже цілком таке саме, як демократичні провідники, закидаючи Трумановi, що він самий в 1942 р., як сенатор, голосував за втримання податку від голосування в стейті Мизурі.

Сирія тримається осторожно від допомоги $10,000,000

Дамаск, Сирія. — Сирійський міністер закордонних справ Зафір Ріфаї заявив у інтерв'ю, що його країна, єдина з усіх країн із Середнього Сходу, не зможе прийняти $10,000,000 допомоги, яку їй признали із Четвертого пункту, це значить із допомоги відсталим країнам. Мін. Зафір Ріфаї має такі сумніви щодо прийняття цієї допомоги. Четвертий пункт про допомогу відсталим країнам домагається, щоб і ті країни, що дістають допомогу, визначили відповідну суму із своїх власних фондів на ту саму ціль, а Сирія має такий малий бюджет, що цього не зможе зробити. Далі, на думку цього міністра, недоцільно розпочинати ті великі пляни економічної відбудови країн, коли пізніше не буде фондів на їхнє здійснення, а публіка буде розчарована величезними плянами, що залишаться на папері. Сирія, заявив міністер, вже здійснює свої пляни для піднесення рільництва, публічного здоров'я та виховання, а чужинні знавці можуть запропонувати їхню зміну, і в той спосіб ті чужинні спеціялісти не допоможуть, тільки пошкодять Сирії.

Вишинський в О.Н. підтримує становище червоних в Кореї

Об'єднані Нації, Н. Й. — Совєтський міністер закордонних справ Андрей Вишинський, промовляючи на зібранні Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй минулої суботи, підтримував становище червоних в Кореї відносно примусової репатріяції всіх полонених та повторював багато їхніх тверджень комуністичної пропаганди з останніх трьох років. Домагаючись і від себе примусової репатріяції всіх полонених в Кореї, Вишинський, між іншим, твердив, що цю справу використовують „американські правлячі кола" як претекст до „продовжування їхньої безстидної війни проти корейського народу". Цим разом Вишинський вже не спромігся навіть на свою власну будь-яку нову пропагандивну пропозицію, тільки повторював або старі совєтські твердження, або також старі домагання совєтських сателітів, повторюючи теж принагідно фразу про можливість „співіснування" комуністичної і капіталістичної систем.

Стівенсонова сила росте

Джеймс Гагерті, звітник „Ню Йорк Таймс-у", містить свої власні звідомлення про висліди передвиборчої кампанії в цілій країні і приходить до висновку, що в змаганні між республіканським кандидатом ген. Двайтом Д. Айзенгавером і демократичним кандидатом Адлеєм Е. Стівенсоном п. Стівенсон починає ... сили, одначе справжній вислід передвиборчої праці виявиться лише після виборів 4 листопада. Часопис містить подрібні огляди з поодиноких околиць в цілій серії звідомлень, починаючи з понеділка. — Міжтим з кватири Стівенсона в Спрінгфілд, Ілл., оголошують, що поїздка губернатора до стейту Тексас, викликала знаменні наслідки, головно промови в Сан Антоніо й Гавстон. У промові в Сан Антоніо Стівенсон завзято скритикував становище Айзенгавера до війни в Кореї, пригадуючи, що виправа Злучених Держав до цієї країни це продовження боротьби за волю Америки і цілого світу, яку Америка веде від 150 р. У Гавстон губернатор клав вагу на потребу втримання теперішньої митної тарифи, складеної Демократичною партією, бо як би республіканці прийшли до влади і завели свою тарифу високих оплат на товари з закордону, тоді Японія й Німеччина, не можучи здобути американських ринків збуту, мусіли б кинути свої продукти на вивіз до Совєтів і їх сателітів, а це кинуло б обидві країни в обійми комуністичної диктатури, яка з часом прийшла б до Америки — твердив губернатор.

Гувер обороняє Республіканську партію

Колишній президент Г. Гувер у радієвій промові, виголошеній у суботу для цілої країни заявив, що говорить на прохання ген. Айзенгавера до тих 40,000,000 виборців, які дійшли до зрілого віку від часу, як він був останнім республіканським президентом. Він обороняв Республіканську партію від закидів ізоляціонізму, дальше від тверджень, що комунізм появився в Америці в наслідок депресії під час його урядування. Він сказав, що депресія з'явилася в наслідок стримання ринку збуту на американські продукти після першої світової війни, а комунізм в наслідок признання совєтського уряду Злученими Державами. Комуністи мали нагоду приїздити до Америки великою кількістю.

Перший сніг у Ню Йорку

Вчора, у понеділок рано, впав перший сніг у Ню Йорку та найближчій околиці. Погідний холодний ранок, здавалося, підтверджував передбачування метерологічної служби про гарну погоду, одначе, після сьомої години, посилився вітер, що нагнав хмари, з яких падали перші посланці зими, сніжинки, що танули торкнувшись бруків і хідників міста. Сумно виглядали дерева, що стоять ще в повній зелені в парках і на вулицях.

10,000,000 МОЛОДІ ПІДЕ ДО ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ

Вашингтон. — Притягнення до військової служби в недалекій майбутності 10,000,000 молоді передбачує секретар армії Франк Пейс. Таким чином 30,000,000 осіб в Америці будуть безпосередньо або посередньо діткнені військовою службою, все одно, чи їм це подобається, чи ні. „Хоч як ми не хочемо в це вірити, то мусимо погодитися з цим, що світове положення буде таке, що вимагатиме від нас втримувати великі збройні сили через якийсь протяг часу" — сказав секретар армії на обіді Жидівського Товариства для Мобілізації Провідників, складаючи водночас подяку цій організації за підготову вимаганої кількости ... що американський вояк найкраще вивінуваний серед усіх вояків у світі, як перед боєм так і після бою, дістаючи харчі, одяг, мешкання і медичну опіку. Нова поправлена техніка, казав він, обнижила кількість смертних випадків серед ранених у Кореї на половину, в порівнянні з жертвами в другій світовій війні. Біля 98 на 100 ранених вояків вирятувалося від смерти, а з тих 98 вирятуваних біля 85 пішло наново до бою, виявив секретар війни. Настрій серед армії загально добрий. Це треба завдячити в першу чергу командувачам, які вимагають, щоб вояка трактувати як людину, а не як боєвий матеріял. Шляхом чергування вже яких 300,000 вояків повернулися з Кореї, казав секретар.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В МЕТРОПОЛІЇ

Ню Йорк. — З кінцем минулого тижня в цій метрополії відбулася ціла низка українських імпрез, між ними:

„Гей там на горі"... — для президента Трумана

Минулої суботи Ню Йорк відвідав президент Труман в рямках його передвиборчої компанії. Від Пенсилвенської станції президент Труман переїхав у вечірніх годинах та в почоті моторизованої поліції вулицями міста, зупиняючись в кількох місцях для виголошення коротких привітів перед основною промовою в Брукліні. Коло год. 8-мої парадний похід зупинився на схрещенні Другої евеню та Десятої вулиці, де в невеличкому садку та на хідниках очікували його величезні маси народу. Там теж була уставлена оркестра української католицької церкви св. Юра з Сьомої вулиці, яка очікувала президента і йому на привіт грала „Гей там на горі..." та інші українські маршові мелодії. Сама оркестра, в синіх уніформах та з жовтими відзнаками і прикрасами, як теж її мелодії робили якнайкраще враження на зібраних там коло 200,000 публіки Давитавеню. Президент Труман в своєму привітному слові дякував за привітання, стверджуючи, що такого великого і спонтанного привітання він не зустрічав ніде в своїй довгій подорожі.

Демократичний Клюб вшанував адв. С. Ярему

Український Демократичний Клюб в Ню Йорку вшанував минулої суботи окремим прийняттям в готелі Статлер 20-ліття громадської і політичної діяльність адв. Степана Яреми, колишнього члена стейтової легіслятури, а тепер голови Українського Відділу в Краєвому Комітеті Демократичної Партії, екзекутивного директора Політичної Ради УККомітету та видатного громадського діяча. На прийнятті, товстмастром якого був адв. Марсель Вагнер, відомий колись наш діяч в Джерзі Сити і теперішній інспектор Гудсонського Ню Йорку Самюел де Фалько, мов. підкреслюючи заслуги Ювілята та його праці для громади і української справи. Промовляли, м. ін.: конгресмен Клайн, який висловив віру в недалеке визволення українського народу із совєтської неволі, верховний суддя Ню Йорку Семюел де Фалько, суддя Матіо Каріола, адв. Михайло Пізнак, п-ні Іванна Бенцаль та інші. В прийнятті, з якого призначено відповідну суму на цілі УККомітету, взяло участь коло 250 осіб. Адв. С. Ярема схвильовано дякував приявним за велику честь.

Проф. Сергій Литвиненко — перевибраний головою ЛМК.

Теж в суботу після полудня відбулися звичайні загальні збори Літературно Мистецького Клюбу, у висліді яких обрано нову управу, знову з проф. Сергієм Литвиненком на чолі. В зборах взяло участь коло 50 осіб. Із звітів виходило, що Клюб нараховує тепер 84 дійсних членів і 146 членів прихильників та що впродовж минулого півтора року влаштував понад 60 імпрез, переважно літературно-мистецьких вечорів та декілька більших імпрез для публіки. Впродовж того часу, Клюб мав коло 7,000 прибутків і стільки ж розходів, постійно борячись з фінансовими труднощами, в яких одноразово пожертвою в сумі 100 долярів намагався допомогти йому й Український Народний Союз. Зборами проводив проф. М. Шлемкевич, а секретарював п. І. Керницький. До нової Управи, очолюваної знову проф. С. Литвиненком м. ін. увійшли: Р. Купчинський, І. Керницький, п-ні Приймова, М. Понеділок та інші, а Ревізійну Комісію очолює п-ні Людмила Івченко.

Попереднього дня, заходами секції журналістів, відбувся там вечір, присвячений американським близьким виборам президента держави. Після вступного слова ред. І. Кедрина, з історичним оглядом розвитку американських партій виступив ред. Я. Чиж, а з репортажем з ілюстраціями сучасного стану політичних партій, — ред. С. Шумейко. Реж. Й. Гірняк прочитав гуморески І. Керницького і дотепний скеч зачитав М. Понеділок.

40-ліття „Провидіння"

Екзарх українців-католиків в ЗДА преосв. Константин Богачевський прийняв участь в святкуваннях 40-літнього ювілею Союзу Українців Католиків „Провидіння", влаштованих Об'єднанням Комітетом Відділів „Провидіння" в Ню Йорку. В програму святкування входила торжественна Служба Божа в церкві св. Юра, благословення прапору 206-го відділу „Провидіння" ім. Маркіяна Шашкевича, панахида за померлих членів „Провидіння" — все перед полуднем — та Ювілейна Академія в залі школи Вашингтона Ірвінга ввечорі. Під час академії промовляв преосв. єпископ Богачевський, підкреслюючи силу і рішальне значення християнських ідеалів в обороні вільного світу та християнської цивілізації перед страшною загрозою большевизму. Промовляв теж голова „Провидіння" о. Волод. Білинський, духовний управитель „Провидіння" о. В. Андрушків, голова Ювілейного Комітету д-р І. Тершаковець, організатор „Провидіння" п. С. Спринський та член-основник „Провидіння" М. Дарморук. На мистецьку частину програми склались виступи хору церкви св. Юра під проводом проф. Онуфрика, — сольові виступи і дует п. Л. Рейнаровича та п-ні Вероніки Цегельської при фортепіяновому акомпаніяменті п. Лесі Вахнянин, та виступ ансамблю бандуристів під управою Ст. Ганушевського. Між надісланими привітами згадано теж про привіт від Українського Народного Союзу.

Доповіді проф. І. Вербяного в НТШ і проф. Оглоблина в УВАН

В суботу ввечорі проф. І. Вербяний виголосив доповідь в НТШ про україніку в англомовних енциклопедіях, виявляючи величезну і шкідливу для науки та української справи плутанину і неточності в цій ділянці. Після оживленої дискусії рішено, на пропозицію проф. В. Січинського, звернутись до управи НТШ, щоб вона, в порозумінні з УВАН, поробила відповідні заходи для вияснення цієї справи та направлення шкідливих для загальної науки помилок і неточностей в англомовних енциклопедіях відносно України.

В неділю ввечорі голова історичної секції УВАН проф. О. Оглоблин виголосив в тій секції першу в цьому сезоні доповідь про стан української історіографії за останні десятиліття, стверджуючи головно розгром української історичної науки в СССР та її політичний занепад на еміграції. Щоб хоч в деякій мірі зарадити такому станові, доповідач рекомендував посилити наукову працю історичної секції УВАН та інших наукових осередків на еміграції, звертаючи при цьому окрему увагу на молодь, що студіює історію. Після доповіді відбулася жива дискусія.

Організаційні наради бизнесменів

В неділю пополудні відбулись в приміщенні ЛМКлюбу організаційні наради місцевих бизнесменів, що плянують відновити діяльність неактивного від десяти років Союзу Українських Бизнесменів. Нарадами, скликаними Організаційним Комітетом, проводив голова того Комітету проф. Величківський, а секретарював п. Крижанівський. Під час нарад, в яких взяв участь теж представник УККомітету п. Ю. Ревай та коло 30 бизнесменів, обговорено низку організаційних проблем, одноголосно стверджуючи потребу окремої організації бизнесменів, що вийшла б на користь так самим бизнесменам, як і громаді. Рішено порозумітись з останньою управою СУБ, зокрема з його головою п. Гладуном і секретарем п. Я. Кулиничем, та перевірення можливостей відновлення активної давньої, або створення нової організації бизнесменів.

Франко прохає західної допомоги для слабших країн

Мадрид. — Шеф еспанського уряду ген. Франціско Франко закликав вчора західні великодержави до більшої матеріяльної, господарської і військової допомоги, щоб уможливити не тільки деяким, але всім християнським країнам їхню власну оборону перед комуністичною загрозою. Але така допомога — твердив Франко — не повинна їти впарі з втручанням великодержав у внутрішні справи менших країн. Ген Франко в дальшому запевняв, що хоч деякі західні великодержави намагались позбавити Еспанію наслідків її перемоги над комунізмом, Еспанія готова співпрацювати з усіми цими країнами в дальшій боротьбі проти большевизму, перемога якого означала б кінець християнської цивілізації в цілому світі, отже теж і в Еспанії.

Навіть совєтський місяць підганяє людей до праці

Лондон. — Тут почули в радіопередачі з Москви таку розмову двох совєтських робітників-колхозників, які працювали вночі під час місячної повні. Спочатку пара працювала мовчазно, але пізніше дівчина трактористка відізвалася такими словами: „Як чудово працювати під час такої повні місяця, та при цьому щадити пальне". А на це відповів їй товариш колхозник тракторист: „Ця ніч запалює мене збільшити норму праці!" Кілька хвилин пізніше він додав: „Я залюбився в вас з першого погляду, коли я побачив ваші осяги праці".

Так отже навіть совєтський місяць працює для совєтських робітників і „осолоджує" їм їхню невільничу працю, бож вони „мусять перевиконувати та знову перевиконувати свої власні осяги".

ЮГОСЛАВІЯ ПОВІДОМЛЯЄ ПРО РОЗПУЩЕННЯ КОМІНФОРМУ

Београд, Югославія. — З кінцем минулого тижня вся югославська преса подала вістку з Москви, що Кремль рішив розв'язати Комінформ, т.зв. Комуністичне Інформаційне Бюро, створене після другої світової війни на місце розпущеного під час війни Комінтерну — Комуністичного Інтернаціоналу. З інших джерел досі не потверджено тої вістки. Югославська преса твердить, що вона дістала це повідомлення з Болгарії. Згідно з цим повідомленням, — Кремль рішив розв'язати Комінформ, доручаючи йому самому знайти спосіб як це зробити, щоб не звертати на це завеликої міжнародної уваги. Рішення Кремля в цій справі мало залишитися в таємниці, але тому, що воно тепер виявилось, то Комінформ готов формально продовжувати своє існування. Югославська преса коментує це рішення Кремля тим, що Комінформ розв'язано тому, бо він не потрапив повалити режиму Тіта, — хоч для цього він в головній мірі мав бути створений. Розв'язання Комінформу ще далеко не означає, що Москва відступила від своїх агресивних плянів — твердять югославські коментатори, додаючи, що на місце розв'язаного Комінформу, Москва, правдоподібно, плянує створення іншого центру своєї підривної акції на міжнародному терені.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weakly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗМІНА ТАКТИКИ

Ще довго буде Захід відгадувати, які зайшли в Совєтах зміни в зв'язку з тим, що було предметом промов комуністичної ієрархії на XIX З'їзді Комуністичної партії в Москві. Але є деякі речі, які вже очевидні. Це поворот Кремля до тактики з 30-тих років, себто до творення в країнах вільного світу „народних фронтів", зокрема в таких державах, як Британія, Франція та Італія. Отже виходило б, що з одного боку є величезна і непереможна совєтська сила, про яку говорив при кінці комуністичного Конґресу Сталін, а з другого боку його вимога конечної співпраці комуністів з „демократами", себто з „робітничими та селянськими партіями, що ще не мають влади в своїх руках".

Такого звороту в кремлівській тактиці певно не було б, коли б Совєти почували себе дійсно сильними, як про це трубить їхня пропаґанда. Так одначе не є з ними, а теж і з комуністами. У Франції, де комуністи займали не так давно передове становище, їхній вплив значно підупав. Те саме можна сказати і про Італію. Одначе, як в одній, так і другій країні комуністи могли б заважувати, коли б були в спілці з якоюсь лівою групою, чи партією, згл. партіями. Тоді вони могли б мати навіть таку силу, що ударемнювали б політику уряду, яка спиралася б на Північно-Атлантійськім Договорі та була в дружніх відносинах з Америкою. До цього змагає Сталін. Це зветься у нього скиненням „американського ярма", чи „долярової залежности" в протиставленні до повної „державної незалежности" і „національної суверенности". Так апелює Сталін до „комуністів" і „демократів" різних країн, залежних від „американського доляра", закликаючи їх йти рука в руку, якщо „хочуть бути патріотами тих країн". Такому „противоєнному, демократичному фронтові" приобіцяв Сталін повну допомогу.

До цього додамо, що такий фронт потрібний Сталінові головно на те, щоб не допустити в ніякій державі Заходу до якоїсь збройної інтервенції проти Совєтів. В Сталіна це зветься — „збереження миру".

Дипломати, як про це пишуть американські газети, витягають з цеї нової кремлівської тактики такі висновки, що тепер буде спокійніше життя в таких країнах, як Франція чи Італія, бо не буде масових чи генеральних страйків, аранжованих комуністами. Мимоходом кажучи, такі страйки все одно в останній час провалювались, що було видимим знаком, що комуністичні впливи в масах підупали. Західна Европа буде отже свідком нових комуністичних зусиль для творення „народних фронтів", що мали б дати нагоду комуністам зійтися разом з демократами, щоб тих останніх знов обдурювати і таким способом дійти до впливу і влади, або хоч ослабити, як не розбити спільний фронт, звернений проти комуністичної аґресії.

Коли мова про Америку, то ми переконані, що тим разом комуністам вже не вдасться дійти до давніх впливів. Вони теж не зможуть вертіти з середини, як бувало. Минув теж той час, коли вони могли нагнати десятки тисяч людей до Медисон Сквер Ґарден в Ню Йорку на свої збіговища та ще мати як промовців навіть членів уряду, а як виконавців мистецької програми славних артистів і зірок з Галивуду. Але приказ Сталіна обов'язує також і американських комуністів. Тому теж і тут доведеться нам незабаром почути від комуністів і „червонявих" про те, що треба творити спільний фронт усіх „проґресивних" сил для „забезпечення миру" в світі. Не є також виключене, що навіть й тепер знайдуться такі наївні „демократи", що слухатимуть цеї старої пісні. Але на більші розміри ця акція тепер не вдасться, бо чим далі, тим більше будуть відгороджуватись від комуністів усі патріоти та любителі свободи в світі.

Промова Ачесона в О. Н.

Ще заки почались наради Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй заповідали з Вашинґтону, що секретар стейту, Дін Ачесон, виголосить на початку нарад дуже гостру промову в справі війни в Кореї й саботованого там перемир'я. Така промова мала не тільки відповідати настроям американського народу, але теж примусити інші нації брати активнішу участь у корейській війні.

Так не сталось. Секретар стейту мусів аж п'ять разів змінювати текст своєї промови, а навіть відкласти її виголошення, щоб поробити останні зміни і не йти проти настроїв делеґатів багатьох країн, які заявилися в розмовах проти „драстичних" пропозицій, звернених проти Москви. Вони доражджували пождати, що скаже А. Вишинський, голова совєтської делеґації. Ці речі треба мати на увазі, щоб добре зрозуміти виголошену Ачесоном в Асамблеї О.Н. промову, зокрема те, що він говорив в справі дальшої боротьби в Кореї аж до „справедливого замирення", переконуючи ворога, що він на продовжуванні війни більше тратить, ніж зискає. Під „замиренням" розумів Ачесон стримання аґресії та „привернення Кореї миру і безпеки". Секретареві стейту залежало дуже на тому, щоб Асамблея апробувала становище ЗДА в справі корейського перемир'я в переговорах у Панмунджом і тим зазначили, що вона є в одному спільному фронті боротьби проти аґресора. Тому він мусів іти на уступки.

Промову Ачесона прийняли делеґати такими оплесками, які виявляли згоду на те, про що він говорив, в противенстві до його промови перед Асамблеєю в 1951 році, коли він гостро атакував комуністичні режими різних країн.

Ачесон порушив ще багато інших міжнародних проблем, досі не полагоджених, як от справу роззброєння, на полагоду якої нема найменшої надії, чи справу незалежности різних народів вільного світу. Він підкреслив, що тому 10 років було у вільному світі ще 800,000,000 людей, що були „залежними", а сьогодні остало тільки 200 мільйонів, що не здобули ще повної незалежности. За той час повстало багато нових націй, що як незалежні мають своїх представників в Об'єднаних Націях. Тому 175 років, говорив Ачесон, американський нарід сам змагав до незалежности та її осягнув, тому добре розуміє подібні змагання інших народів. Проте ці гарні слова губилися в тоні цілої промови, яка не мала вістря, зверненого проти головного виновника війни в Кореї й поневолення соток мільйонів людей у світі під комуністичною диктатурою.

Американців промова Ачесона цілком певно не вдоволить, бо перед їх очима стоять кожного дня цифри, що вказують на нові жертви в Кореї. Та тут не так вина Ачесона, як представників вільних країн, що настоювали на нього, щоб говорив „лаґідно" і не „дразнив" Совєти.

Іван Кедрин

Непорозуміння з Демократією

Не було ніякого непорозуміння в ті розмірно недавні часи, бо за живучого ще покоління, коли за „воюючого періоду" червоної революції большевики стріляли на вулицях европейського Сходу кожного, на кого хтось другий показав пальцем, що це — демократ. Не було непорозуміння, коли демократів садовили масово в концтабори гітлерівської Німеччини, або — в найкращому випадку — казали їм мовчати і тримали здалеку від політики й усіх громадських справ під загрозою репресій. Була чітка межа між демократичним і недемократичним табором, коли демократію обвинувачувано за всі невдачі в боротьбі з переможним большевизмом і коли через те демократія стала наче синонімом слабости та ідеологічної декаденції. Бути демократом — було немодно і тому маліло в світі число тих, що до демократії признавались, а більшало тих, що вішали на ній всі собаки.

Ця ситуація змінилася радикально, наче через ніч, в травні 1945 року. Раптом народилась „народна демократія", що цим ім'ям назвались всі масті червоної і рожевої комуни. Як вітром звіяло в світі всіх без решти ще вчорашніх звеличників однопартійного монополю та вождівства і наче за кивком чудодійної палочки всі вони стали демократами, які навіть ображувались, коли їм пригадувано недемократичне минуле. Такі пригадки вони звали звичайним наклепом. Це торкається всіх народів земної кулі. Нові іміґранти в ЗДА тямлять чудово блискавичну метаморфозу з учорашніми запеклими націстами в Німеччині й Австрії, які через ніч стали не менш запеклими демократами. Вся ця забава з хованням за спину та висуванням демократичної вивіски без ніякої турботи про таку дрібничку, як перевірка світогляду по суті й формі, себто переставлення себе на інші рейки думання та зформулювання цієї зміни у писаних партійних програмах, триває в різних націях по нинішній день.

Друге непорозуміння з демократією виринає через те, що деякі політичні організації вже в самій назві мають слово „демократичний", інші його не мають, дарма, що належать так само до табору демократії. Не говоримо про одиниці, бо це річ давно відома, що можна бути членом навіть такої старо-демократичної партії, як соціял-демократична, чи іншої ультра-демократичної групи з цим прикметником у назві, а водночас відзначатись непримирністю поглядів, нетолеранцією, партійницьким та персональним еґоцентризмом і манією верховодства, себто тими прикметами, що протилежні духові і суті демократії.

Звичайно, що з такими демократами найбільше клопоту мають демократичні табори, але це їхнє внутрішнє непорозуміння. Гірше, коли сірий громадянин, орієнтуючись тільки по назві, утотожнює табір із вивіскою, і — навпаки — де тієї демократичної вивіски нема, там уже не бачить демократії. Це торкається напр., американських партій, із котрих тільки одна зветься демократичною, дарма, що й інші, передусім друга найбільша, себто республіканська, безумовно теж демократична. Знаємо випадки з новоприбулими іміґрантами, коли вони, здебільша не знаючи раніше партійницької структури американського громадянства і щойно тут знайомлючись з нею, вбачали в республіканській партії різку протилежність до демократичної, включно з світоглядом, дарма, що навіть поважні різниці обох цих американських партій в деяких ділянках (головно щодо громадянських прав та соціяльно-економічної політики) не зачіплюють основ демократичного світосприймання і державного устрою. Самі американці так уже привикли до своїх партійних номенклятур, що в непорозуміння не попадають. Помагає їм в цьому примітивна, керована з Москви, пропаґандивна політика різно-національних комуністів, які в один казан реакціонерів, імперіялістів і воєнних змовників вкидають нині як Трумана і Стівенсона, так і Айзенгавера та Тефта.

Переплутування назви організацій із світоглядним табором доводить інколи навіть до дуже кумедних непорозумінь. Знаємо такий конкретний випадок, що один американський громадянин, член одної української ідеологічно-політичної організації, заснованої тут уже новими іміґрантами, мав сумніви, чи може йти на збори, скликані в одній окрузі американською республіканською партією, бо — мовляв — та українська організація має в назві слово „демократи". Це очевидна нісенітниця, бо, по-перше, характер, структура і цілі українських політичних організацій в Америці інші, як їх мають американські партії, і — по-друге — слово демократ чи демократичний в назві української ідеологічно-політичної організації не має нічогісінько спільного з Демократичною партією ЗДА, — окрім приналежности до загально-світового табору демократій за демократичним світосприйманням, за вірою в демократію, як в устрій і систему правління. Але ж до цього самого світу належать і демократичні партії без формальної демократичної назви, і так воно бувало й у нас, у старому краю: найстарша українська партія в Західній Україні — це „Українська Радикальна Партія", на Наддніпрянщині „Українська Революційна Партія", — обидві суто-демократичні, хоч і без тієї назви.

Бо з політичними партіями — це так само, як із багато іншими справами в житті: назва належить до форми, а суттю є зміст, духова тенденція і практична робота. Може людина мати високий титул, займати не абияку службову ба навіть інколи громадську позицію, може мати масток і відзначатися такими фізичними прикметами, як краса, сила, зручність, але чи все воно дасть повний позитивний образ людини, коли ця людина матиме поганий характер і звихнену духовість?! Можете купити крам в елеґантній крамниці і заплатити за нього пересолений гріш, — і він і та крамниця з гучкою фірмою впадуть у ваших очах, коли якість товару погана. Кримінальні хроніки заповнені випадками, коли за янгольським личком скривалася диявольська душа. Фірма не має значення. Правда, вона зобов'язує, але тільки тих, що мають взагалі почуття морального зобов'язання у відношенні до таких невхопних речей, як дух, душа, чеснота, право і праведність. Для одних вивіска — фірма, це візитний білет, це поручальний лист із підписом власника. Тоді фірма це не тільки форма, але і зміст. Для других — фірма це тільки засіб обману, так само, як Богом даний дар живої мови це тільки засіб для обдурювання других. Демократія це не є поняття ірраціональне, відірване від світу і людей. Навпаки, демократія — це живий світогляд живих людей і те, як вони живуть та що вони діють, щойно показує, чи вони дійсні демократи. Тому, чим хто голосніше горлає про свій демократизм, тим більше треба придивлятись його діяльности, щоб пізнати, скільки в ній демократичної вартости.

По році знов у Німеччині

(Від европейського кореспондента)

Рік не був я в Німеччині. За цей порівняльно короткий час Західна Німеччина навіть зовнішньо значно змінилася. Все ростуть нові будинки на місці зруйнованих бомбами в часі війни. Деколи руїни такі великі, що не оплачується їх розбирати і на тім місці будувати. Вигідніше будувати на новім місці. Так виростають нові квартали в околицях старого міста, а руїни засаджують деревами і роблять із них парки. Із сусідніх з Західною Німеччиною країн тільки Бельгія показує такий великий розмах будівництва. Франція майже нічого не будує, в Англії, в самім Лондоні, ще й досі стоять нерадісні руїни домів, розбитих німецькими бомбами. Західна Німеччина тепер густіше заселена ніж перед війною: прибули мільйони виселених із східних областей. Треба відзначити організаційний хист і соціяльну допомогу втікачам: вони дістали роботу, або одержують поміч від держави. Промисловість Зах. Німеччини розвивається у всіх напрямах і стає небезпечною конкуренткою для своїх сусідів. Німецькі автомобілі типу „Фольксваґен" мають добрий збут у світі, як своєю ціною, так і якістю. Це саме відноситься і до інших німецьких виробів. Давня згірдлива характеристика — „Made in Germany" — відійшла в минуле. Ізраїльська республіка дістає репарації за шкоди, заподіяні жидівському народові Гітлером, німецькими товарами.

Всі німці бояться війни. Кожний розуміє, що нова війна відбулася б у першу чергу на німецькій території. Програвши дві війни, німці тепер дивляться на справу зовсім інакше, а саме так: що можна виграти і що програти? Чи вдасться їм після війни здобути території на схід від Одри-Ніси — сумніваються. В атомовій війні може якась третина населення Німеччини загинути, а тому надія на відновлення передвоєнних кордонів не тішить німців Західної Республіки. Поширена думка, що Сталін „не такий дурний, щоб почати війну, яку мусів би програти". В те що демократичні великодержави хотіли б покласти мільйони своїх синів за визволення народів з-під комуністичного ярма, теж ніхто не вірить. Про небезпеку війни пише, звичайно, сенсаційна преса, і це вносить нервовість в широкі маси населення Західної Німеччини. В одним шинку прочитав я віршований напис на дверях:

Trink dir noch einen, sei nicht so dumm;
Platzt die Atombombe und bist du stumm.

(Випий ще одну, не будь такий дурний; бо вибухне атомова бомба і ти будеш німий).

Але ця нервовість не стоїть на перешкоді для праці, для промислу і торгівлі. З вірою в більше менше тривалий мир капітали з-закордону пливуть в Західну Німеччину — американські, шведські, швайцарські і інші. Виростають нові, модерно устатковані фабрики на місці старих, зруйнованих. В народі не чути песимізму, мелянхолії. Всюди відбуваються місцеві свята з забавами, вином, пивом і різними розвагами. В Баварській столиці — Мюнхені — „Жовтневе свято" було таке пишне, що в шинках батьки погубили своїх дітей, і їх прислала додому пильна поліція... Інші настрої в Німеччині за залізною заслоною. Там не вірять у мир і не хочуть „Сталінового миру".

Звичайно, в Західній Німеччині діє широко комуністична аґентура. „Від служниці в канцеляріях і до ради міністрів", — хвалився в Берліні комуніст-німець, говорячи про розмір своєї аґентури в Західній Німеччині. Недавно виявлено, що одна група „Союзу Німецької Молоді" Західної Німеччини, з якої мали створити з американською допомогою, партизанську силу, на випадок війни, мала в своїх рядах комуністичних аґентів. Але — життя іде вперед.

К.С.

В. П.

До Народного Фонду пишуть...

Український Народний Фонд розіслав свої заклики про Національний Даток на які вже посипались листи з грішми...

Звичайно, це покищо лише початок, але мається враження, що нині, на третьому році існування Народного Фонду, наші громадяни уважають сплату Національного Датку вже річчю самозрозумілою. Тому обмежуються в листах до короткого привіту або просто вкладають до коверти тільки моні-ордер чи готівку.

Але є і такі, що присилаючи Даток відчувають потребу поділитись своїми думками про біжучі події, чи розповісти про себе та про обставини свого життя.

Все це матеріял цікавий, і не тільки цікавий, але й важливий, бо це „людські документи", відбиток „доби", думки й переживань наших людей — не лише тих, що мешкають у „столицях", а й тих, що порозкидані ген-широко, по цілій американській землі.

Кубанський козак обурюється...

Кубанський козак В. О-ко (Ню-Гейвен, Конн.) особливо обурюється на росіян, що захищають за всяку ціну „єдину неділиму", „породили при своюму органі „Новоє Русскоє Слово", на 33-му році еміґрації, „недоноска" в постаті „Східняка": „Як відомо, „Східняк", шляхом самоподілу, поділився на двоє, а там може ще на двоє: — так до безконечности. Для нас, Ді-Пі, цей „Східняк" не був новиною, бо в Европі, по таборах, подібна махінація вже провадилась і ділила нас на східняків і західняків, на православних і греко-католиків, на „своїх" і „ненаших", аби тільки вбити клина між українським народом. Але роки 1917-20 показали, що український народ спонтанно об'єднався в одно всеукраїнське річище, якого не розбити, які б капітали не кидались на купівлю яничарів. Правди за гроші — не купиш!.."

Старий „Петлюрівець" озивається

Г. К. з Бріджпорт:

„Одержав Вашу брошуру про Народний Фонд і дуже зворушений. Я старий еміґрант, ще з армії св. п. Симона Петлюри. Посилаю Вам 10 дол. і буду завжди посилати, поки буду здоровий і зможу працювати для визволення України...

Розуміють свою поважність...

В. С. з Коговз, Н. Й.:

„Мені дуже прикро, що з таким великим запізненням висилаю свій Національний Даток, але умовини, в яких я знаходився від часу мойого приїзду до ЗДА, мені зовсім не дозволяли, щоб я міг сплатити свій довг, який зобов'язує кожного українського громадянина.

Тому прошу прийняти цей скромний перший даток, а в майбутньому постараюся, по можливости, вплачувати реґулярно."

Наш чоловік в біді...

Є. М. з Джерзі Сити, Н. Дж.:

В Америці наші люди, хвалити Бога, переважно мають-

(Закінчення на стор. 4-ій)

О. Г.

ЧЕРВОНИЙ СКЕТЧ У СЛОВАЦЬКОМУ ВИКОНАННІ

(До восьмої річниці комуністичного путчу на Словаччині)

(9)

Невипрасувана сорочка, непоцеровані скарпетки, або „самовільна" відлучка чоловіка з табору кінчалися родинними драмами, під час котрих щойно виявнювалося, що „він" ніколи не дбав про родину, а „вона" ніколи не була господинею і що тільки завдяки янгольському характерові однієї з „половин" (або обидвох разом) це супружжя втрималося 10 чи 20 років. На щастя, ці суперечки як скоро вибухали так скоро і погасали і забувалися, так, що недавні „вороги", які п'ять хвилин тому скакали одне одному до очей, говорили між собою як найліпші приятелі, бо всіх єднав і споріднював страх перед спільною небезпекою.

Одного дня з'явилося до табору двоє хлопців-українців, озоросних, як то кажуть, „по самі зуби". Це були добровільці у словацькій партизанці.

— Чого ви сидите тут? — спитали вони в мужчин. — Та беріть зброю, не питаючи, хто вам її дає. А куди ту зброю обернути — майбутнє покаже... Ви, що, думаєте, може, що ми справді думаємо за комуну воювати?.. Ф-і-і-ть!

Хтось злякано цикнув:

— Та тихо, почують!..

— Ну, то що? — розсміялися вояки. — Ми на те зброю носимо, щоб не боятися нікого.

— А ми не можемо...

— Самі винні! Але зрештою, і вам нема чого боятися, поки маєте справу зі словаками. Є, правда, і серед них сволоч, але мало. Ви думаєте, що тут справжні комуністи? Та це діти, які бавляться в комунізм!.. От ті, совєтчики, що сидять у Банській Бистриці, — то інша річ!.. З тими вам не радимо зустрічатися... А як уже і треба буде зустрітися, то ліпше зі зброєю в руках...

По візиті вояків, уночі з табору щезає кілька самотних мужчин, в тому числі і старий учитель. Видно, поради не пішли намарне...

Нашим таборовим начальником і посередником між нами і урядом призначили якогось еміґранта з Першої світової війни — Сергія Михайловича. Був він родом козак, не то донський не то кубанський, говорив іще по-російськи, хоч і з помітним акцентом, а за час свого вигнанського життя вспів закінчити якусь високу школу в Празі і оженитися з чешкою. Чи він дійсно був комуністом, чи тільки ретельно грав ролю комуніста — цього напевне і сам Сергій Михайлович сказати не міг би, в кожному разі поведінка його була дивною і суперечливою.

Перша моя зустріч з Сергієм Михайловичем відбулаcа в досить гострій формі, а після неї Сергій Михайлович постійно виріжняв мене серед решти біженців, чим дав привід до постійних жартів моєї „зубатої" компанії.

Отже одного дня бачу посеред подвір'я численний гурт, з центру якого доносяться патетичні звуки промови, виголошуваної по-російськи. Підходжу ближче і чую те саме звернення, яке ми слухали в радіо, тільки перефразоване по-партацьки в промову. Стаю за плечима і слухаю...

— Так от ви, значить, товариші, не тратьте нагоди, коли вам батьківщина дарує всі ваші провини. Вступайте в наші партизанські загони, так щоб, поки сюди прийде побідоносна червона армія, ви вже кров'ю змили своє минуле. Так буде краще для вас...

Почувши про кров, я врізаюся, мов куля, в юрбу, розштовхую слухачів направо і наліво і опиняюся лице в лице з промовцем.

— А як я не маю жодних провин і не хочу проливати своєї крови, тоді що?!! Мій вигук серед тиші тріскає, мов натягнута струна, а промовець, раптом вибитий з позиції, мішається і мовкне. Користаючись мовчанкою, я продовжую з обуренням, яке стискає мені горло:

— Коли я не потребую прощення, ніхто не сміє мені його дарувати!.. Ви знаєте, в чому провинилася я, чи мої діти, чи ось ці люди, що стоять тут? Що, властиво, ми маємо „змивати свою кров'ю"?

Агітатор, як видно, ані не відчував твердого ґрунту під ногами, ані не мав належного вишколу, а тому не тільки стратив під моїм рішучим натиском всю свою „патетику", але навіть забув про свою незакінчену „промову".

— Я не говорю цього від себе, — виправдується він. — Я тільки повторюю це, що і ви, мабуть, чули в радіо...

— Даремно ви трудитесь! Ви ліпше виясниили б нам, а заразом уже й собі, за які гріхи ми маємо покутувати і за що одержувати „прощення"?

— А ви не знаєте?

— Ні! І ви також не знаєте.

— Я знаю!

— Що?

— Я знаю, наприклад, що ваші люди отруюють воду по криницях і по збірниках. Тисячі наших людей уже померло, тисячі є тяжко хворих... Для чого ви це робите?

— І я вас також спитаю: для чого б іміґранти мали труїти воду?

— Щоб шкодити, звичайно.

— Кому шкодити?

— Словакам.

— Для чого?

— Та от так просто...

— Єрунда! — кидаю зухвало. — Може скажете, де саме це сталося?

— В одному місті. Все одно, де...

— Брехня! — забувши вже всякі межі, кричу в лице свого „опонента". При тому чую, що кілька рук уперто, хоч і обережно, смикають мене з-заду за блюзку і за спідницю, а хтось повторює просто в потилицю: „Пані, та лишіть!.. Пані, та дайте собі спокій!.."

Але мене це приводить ще в більшу лють:

— Зрештою, коли б навіть дійсно такий випадок міг статися, а ми б мали можливість такого злочинця піймати, то злінчували б його без суду і розправи! Бо на такий злочин може піти лишень провокатор, котрий хотів би скомпромітувати нас в очах словацького населення!..

— Ага! „Провокатор"? — старається і собі стати в позу негодуючого Сергій Михайлович. — А що ви скажете про інший факт: от ваші біженці в селі Муранська Длга Лука ходили в ліс, ніби по ягоди, а в лісі висилали німцям через радіо відомості. На руках у них були ніби годинники, а справді — це були надавчі радіо-стації. Що ви на це скажете?

— Скажу, по-перше, що я була також в Муранській Длгій Луці і що також ходила в ліс по ягоди. По-друге, скажу, що той, хто міг пустити таку вістку, є також провокатор. А по-третє, скажу, що в цю абсурдно-смішну пльотку міг повірити тільки дурень!

Сергій Михайлович на превелике диво не реагує зовсім на образу і не боронить „іншого факту", а зводить розмову на що інше.

— І взагалі, ми були про вас раніше цілком інакшої думки. Ми були переконані, що до нас їдуть люди, котрі рятуються перед фронтом і котрі хотять працювати. А що виявилось? Ніхто з біженців навіть і не думає шукати роботи, а жінки поробили перманенти, манікірі і вдають більших пань, як наші жінки.

— Це, — говорю зі сміхом, — справді провина, яку треба змивати кров'ю!..

— Кров'ю не кров'ю, а от я сам кільком вашим жінкам позноходив роботу в порядних людей, а ці ваші „пані" попрацювали день-два і всі покинули. Кажуть: „Тяжко. Ми служницями не були"...

— А ви — що ж, — говорю насмішливо, — думаєте нас у наймитів повернути? Комунізм хочете будувати на експлуатації найбільш покривджених людей?

— Але годувати вас даром ніхто також не зобов'язаний, — нарешті знаходить арґумент Сергій Михайлович,

Аеаз Ісхакі Іделлі

КАЗАНЬ І ДОЛЯ ІНШИХ ХАНСТВ

(Надіслане з Істамбулу, Туреччина).

Численні і нещадні війни між Казанським ханством та москов. князями переслідували різко протилежні політичні і економічні цілі. Казанське ханство, в силу успадкованого від Алтин-орди свого стратегічного положення, було покликане захищати шляхи, що вели до багатств інших ханств; воно стояло наперешкоді російським агресорам, що намагалися підкорити собі, у я р м и т и народи всіх ханств тюрко-татар, включно з Туркестаном і Кавказом!

Добре вимуштровані і здисципліновані колони казанських воїнів, — самовіддано обороняючись від безперервних навал російських полчищ, — завжди мали духову перевагу над росіянами, бо вони захищали від грабування не тільки свої рідні гори, ліси, засіяні поля, луки, але вони почували себе відповідальними і за долю своїх рідних братів: — Астраханського, Сибірського, Ногайського і Кримського ханств. Сміливо, без страху підставляючи груди люто штурмуючим полчищам московських князів, або кидаючись на зустріч їм, — казанці вважали, що ворога завжди треба було перемогти. Бо відігнати ворожі полчища від своїх рідних піль можна було тільки перемогою; і ця перемога була святим національним обов'язком в ім'я майбутнього з'єднання в одне всіх тюрко-татарських народів. Саме в силу усвідомлення свого подвійного обов'язку, казанські воїни, зазнаючи величезних жертв і терпеливо переносячі всі злигодні, покоління за поколінням — впродовж яких сто років перед падінням фортеці Казань — витримали 15 тяжких війн!

Московське ж князівство мало цілком протилежні цілі. Воно розуміло, що Казанське ханство, з своєю міцною фортецею Казань і войовничими колонами воїнів, було господарем ріки Волги і всіх інших шляхів сполучення, що простягися до багатств Сходу. Саме через це московські князі хотіли знищити в першу чергу Казанське ханство.

Цим своїм військовим походам, експлуатуючи релігійні почуття свого народу, московські князі намагалися надати характеру — Хрестових походів. З цією метою у всіх церквах московських князівств велася припаґанда релігійної нетерпимости у відношенні до Ісляму. Серед полків воїнів утримувалося штатне духовенство, що підбурювало своїх воїнів такою формулою як: „знищення татарських бусурман є святим обов'язком християнина в ім'я Ісуса Христа!" Одначе фальшивість цих „духовних гасел" виявлялася відвертістю вербувальниками воїнів та обіцянками воєводів, що говорили голодному мужикові: „воюй добре... з того, що захопить у багатих бісурмен, одержиш і ти!"

Ось чому казанькі татари і угро - фіни з успіхом відбивали атаки московських полчищ, не зважаючи на чисельну перевагу москвичів. Бо ж казанці боролися за те, щоб зберегти за своїм народом — землі, ліси, ріки, луки й гори, що ними вони володіли протягом тисячеліть! Вони воювали так хоробро ще й тому, що вони ніколи не були невільниками іншого, чужого народу! Вони билися хоробро з самовідданістю, бо хотіли й далі бути вільними господарями своїх власн. справ. Вони сіклися, незнаючи втоми, бо знали, що захищають шляхи до земель рідних братів — інших ханств.

Казанське ханство ніколи не мало абсолютно ніяких бажань відбирати у росіян їх міста і землі. Ні його хани, ні його народи ніколи не осягали на свободу російського народу, бо вони з найдавніших часів відзначалися миролюбним характером! Вони й далі бажали жити з росіянами в добросусідських відносинах, займатися взаємною торгівлею на вигідних умовах для обох сторін. Тільки з метою самооборони Казанське ханство утримувало с а м у необхідну кількість воїнів. Саме тому при нападах московських полчищ — казанських воїнів завжди було менше в 3 або 4 рази від московських.

Московські князі використовували всякі зачіпки, щоб повести свої колони військ на чужу територію з метою грабування і плюндрування. Саме тому колони їхнього війська, після перших же міцних ударів з татарським військом, починали розстроюватися, виникала непевність і паніка, і як наслідок, — вони зазнавали поразки, відступали і поверталися додому.

Народи Казанського ханства, знаючи, що кордони їхнього ханства є одночасно й стратегічним кордоном інших ханств проти спільного ворога, висилали своїх послів до різних ханів з проханням — вислати військову допомогу. Вони зверталися за допомогою і до турецького султана. Але бажана відповідь не приходила.

І казанці самовіддано далі провадили ці оборонні війни, використовуючи до крайнього напруження ресурси всього свого народу.

І ось, в 1519-му році зі смертю хана Магомед-Емін, припиняється існування національного царюючого дому з роду Олуг-Махамед хана, основника останнього Казанського ханства. Принц Абдол-Латиф був по-зрадницькому вбитий росіянами і Магомед-Емін хан був одиноким продовжувачем роду національного царюючого роду.

Старшини Казані, на підставі загального бажання народу, на осиротілий трон ханства — запросили Кримського принца Сахіб-Герея з роду Мінлі-Герей хана, царюючого дому Криму. Мати Сахіб-Герея-Нур-Султан-Бікя одночасно була матір'ю Магомед-Емінія від першого чоловіка з Казанського трону.

Турецький Султан Яуиз Селім був одружений з старшою сестрою Сахіб - Герея - Хаза султанша. Народи Казанського ханства визнали турецького султана каханом, себто „царем — царів" Мусульмани Каз. ханства визнали цього султана халіфом свіх мусульман, себто головою релігії мусульман. Ці послідовні історичні події ніби забезпечували Казанське ханство від знищення російською аґресією, бо це ханство вже спиралося на найсильнішу в тодішньому світі — турецьку імперію.

Одначе, кінець існування ц а р ю ю ч о г о дому Казанського ханства і запрошення на трон династії Кримців, викликали бурхливе змагання між царюючими родами інших ханств. Російські князі поспішили с к о р и с туватися цими вигідними для їх інтриґ обставинами. Різними способами, в тому і підкупами, вони почали зривати всі щирі рішення народів Казанського ханства, які могли бути спрямовані на вигоду цих народів. Після ослаблення казанців, росіяни почали готовити Касимського хана — Шейх-Алея, як головну свою зброю на розкладення казанців. Росіяни поставили собі за головну мету — відалити від Казанського трону династію Кримців.

Одночасно з цими заходами росіян на Волзі, створюються деякі вигідні умови для їх інтриґ і на Босфорі. Саме в ті дні вмер султан Яуиз-Селім. На трецький трон сідає Сулейман - Кануні... Втягуючись в непотрібну війну з Австрією, новий султан робить велику помилку. Московські князі поспішають скористуватися цією помилкою.

(Докінчення буде).

ЗВЕРНЕННЯ ДОБУРС-у ДО О.Н.

(Текст летючки і меморіялу, поширюваних під час демонстрації 14-го жовтня)

До Асамблеї О.Н. в Ню Йорку.

Вільні Народи світу!

Звертаються до Вас ті, що чудом вирвалися з московсько-комуністичної тюрми народів — СССР; говорять бувші раби совєтських концентраційних таборів, тюрем — жертви комуністичної тиранії, яка сьогодні уже простягає свої смертельні пазурі до цілих країн та навіть континентів Вільного Світу.

Звертаються до Вас українці, які сьогодні поселилися в країні волі й добробуту — ЗДА та тут об'єдналися в ДОБРУС (Демократичне Об'єднання Бувших Репресованих Українців з-під Совєтів), що розкриває перед Вільним Світом справжню правду хитро замаскованих і нечуваних в історії людства злочинів, що їх поповнили московські народовбивці та їхня аґентура по всьому світі.

Ми — українці, говоримо за тих, в яких пограбовані найсвятіші людські права — Воля, але голосу їхнього Ви не чуєте тому, що вони за замком залізної заслони і уста їх заковані большевицьким катом.

Ми — українці, говоримо за долю наших братів і сестер українського і інших народів СССР, поневолених Москвою.

Ми перед Вільним Світом заявляємо і свідчимо що:

1. Комуністичний режим в сучасній т. зв. Українській Соціялістичній Совєтській Республіці накинутий українському народові брутальною силою багнетів московсько-комуністичних імперіялістів. Про це свідчить жертвенно пролита кров українського народу в 3-літній війні (1917-1920) з большевизмом. Тоді Армія Української Народної Республіки та її Уряд в запеклій нерівній боротьбі відступили з Української землі, але не скапітулювали перед окупантом.

А поневолений український народ на окупованій ворогом українській землі протягом понад 30 років чинить червоному московському окупантові запеклий безперервний спротив, що ввесь час проявляється в різних формах — культурній, психологічній, економічній й фізичній, включно з появою української партизанки. Ця боротьба забрала й далі забирає мільйонові жертви кращих синів і дочок українського народу.

Це свідчить про те, що ворогові і понині не вдалося зламати волелюбний дух українського народу.

Це свідчить про те, що комуністичне рабство нашому народові вороже й чуже і силою накинуте большевицько-імперіялістичною Москвою.

Це свідчить про те, що український народ ніколи не погоджувався й не погодиться з окупантсько-колоніяльним режимом Москви.

Це свідчить також й про те, що український народ має непорушну волю здобути свою Вільну Демократичну Державу а зайняти місце не маріонетки Москви, а Вільної Суверенної Держави серед Вільних Народів Світу.

Тому ми заявляємо, що єдиним представником в О.Н. від України мають бути не представники чужої влади, різні Мануїльські й Барановські — маріонетки Москви, а Український Д е р ж а в н и й Центр на еміґрації, що діє через Українську Національну Раду та її Виконний Орган.

2. Одночасно ми звертаємось і просимо О.Н. перейти від дискусій до ділового дослідження очевидних фактів і документів про нечувані злочини, що поповнені Москвою в постійнім народовбивстві, в запровадженні ними страшнеї системи рабської праці через широку сітку концтаборів і тюрем на безправному закріпаченні й визискові робітників і колгоспників-селян.

Може в О.Н. ще замало фактів і доказів про ті злочини сучасних канібалів, то ми заявляємо, що завжди готові стати живими свідками перед міжнародним судом, де:

Ми покажемо світові тотальне знищення Української Православної і Гр. Кат. Церкви, митрополитів, епископів, священиків і вірних.

Ми покажемо світові винищення національної духової еліти — вчених, професорів, письменників, мистців, інженерів, лікарів та інших груп української інтеліґенції.

Ми покажемо світові страшну масакру, поповнену під час насильної колективізації, в якій загинули великі маси українського селянства в тюрмах і т. зв. концтабарах „спецпереселенців".

Ми покажемо світові незнану в історії помсту комуністичної Москви за спротив українського села проти колективізації, що виявилась в запровадженні поголовним грабіжем продуктів, штучного голоду, в якому загинуло до 7 мільйонів селян.

Ми розкриємо Вам несчислені Винниці-Катині, в яких лежить сотні тисяч жертв большевицького МҐБ.

Вільний Світе! Асамблеє О. Н.!

Робіть це сьогодні, бо тисячні жертви щоденно йдуть на голготу Кремлівського ката. Вони кличуть до Вашого сумління.

Те, що сталося з нами вчора й робиться з нашим народом сьогодні, те може статися з іншими завтра. Корейська війна, що викликана Кремлем і в якій гинуть вже сьогодні кращі сини Вільного Світу, є доказом цього.

Московський комуно-большевизм, одягнувшись в шати традиційного російського імперіялізму і запровадивши в себе расову теорію поділу на вищу-російську і нижчі — поневолених народів — раси, свої імперіялістичні пляни й злочини прикриває фальшивою пропаґандою й брехнею проти волелюбних країн світу.

Ми закликаємо Об'єднані Нації передати всі злочини Москви на розгляд Міжнародного Трибуналу.

Геть з Об'єднаних Націй інтернаціональних бандитів — репрезентантів СССР!

А ми, бувші раби СССР, звертаємось через О.Н. до обeрпрокурора совєтських концтаборів, тюрем і Винниць-Катинів, до Вишинського, і заявляємо йому: нехай він дозволить своїм рабам і нашим братам та побратимам інших поневолених народів приїхати до нас і подивитись на нашу волю і добробут і хай він дозволить їм розповісти Вільному Світові про те, що терплять вони за залізною заслоною.

Ми робимо цей виклик Вишинському!

Чи Ви є вже членом Українського Народного Союзу? Якщо ні, то пам'ятайте, що Вам не можливо обійтись без забезпечення, а найкраще і найпевніше забезпечення дасть Вам Український Народний Союз!

В ДОПОМОЗІ ПОТРЕБУЮЧИМ

(Звіт з діяльности Комітету „Мати й Дитина" за 1951-52 р.)

I.

Вже минає третій рік діяльности Комітету „Мати й Дитина" при Світовій Федерації Українських Жіночих Організацій у Филаделфії, який очолює п. Олена Лотоцька.

При заснуванні Комітет поставив собі як завдання нести моральну й матеріяльну допомогу найслабшим одиницям нашого суспільства, дітям-сиротам і вдовам-матерям, а далі й самітним жінкам. На перший погляд завдання ясне, не надто широко закроєне, яке однак вимагає доброї волі й праці та щераз праці та багато серця від жінок, які постановили помагати другим. І так Комітет „Мати й Дитина" виставляє від 1949 р. 96 ашурансів для жінок-вдів з дітьми. По приїзді до ЗДА тих, соціяльно найслабших, одиниць Комітет „Мати й Дитина" простягає їм знову помічну руку, організуючи для них захист у Філаделфії. Не одна вдова й сирота знаходять у цьому захисті приміщення й харч на час, доки не змогли знайти собі, або при допомозі Комітету відповідної праці й влаштуватися на новому місці поселення. По закінченні переселенчої акції й влаштуванні всіх прибулих вдів, Комітет „Мати й Дитина" закриває захист. Комітет допоміг переселитися й влаштуватися 79 вдовам та їхнім дітям

Від Комітету „Мати й Дитина" з'являються час-до-часу в пресі звідомлення або заклики до громадянства і за океаном люди довідуються про існування Комітету, який допомагає... Надходять спершу поодинокі листи з проханням: допоможіть нам хворим на ТБ в санаторії... допоможіть нам інвалідам... допоможіть докінчити студії... допоможіть... допоможіть... — а згодом десятки й сотки таких листів одержує Комітет. Не хочеться відмовити допомогти тим, яким не пощастило виїхати за океан з різних причин, здебільша через поганий стан здоров'я, не хочеться придусити може останньої іскорки надії, що є ще люди, які не забули їх. І тому Комітет „Мати й Дитина", *свідомий своїх великих* завдань, поширює свою діяльність і допомагає круглим сиротам, вдовам, дітям, хворим на ТБ, хворим на невилічні недуги, воєнним інвалідам й інвалідам праці, людям старшим віком і взагалі нездібним до праці залишенцям — допомагає (зібраними) харчами й одягом. Це вже великі завдання й потрібно багато рук до праці, щоб частково виконати намічені пляни допомоги; потрібно збудити сумління нашого суспільства, щоб підвищити їхню жертвенність, а до цього треба більшого апарату. І так творяться в різних місцевостях збірні пункти Комітету „Мати й Дитина", здебільша при відділах СУА, при парафіях обох віроісповідань і т. п. По сьогоднішній день Комітет „Мати й Дитина" нараховує 21 збірних пунктів, які виконалии і далі виконують величезну працю, висилаючи велику кількість зібраного, уживаного одягу й взуття та харчевих продуктів майже безперервно протягом останнього року до Німеччини й Австрії для залишенців.

II.

Зі збірних пунктів вислано: 1) Амстердам, Н. И. — 400 ф. одягу і 450 ф. харчів; 2) Бетлегем, Па при гр. кат. парохії. — 1 велику скриню одягу; Бетлегем, Па при Пласт. гуртку — 80 ф. одягу; 3) Вилимант, Кон. — 178 ф. одягу; 4) ґренд Рапідс, Міш. Самопоміч — 6 міхів одягу; 5) Гері, Інд. — 9 пачок одягу; 6) Дітройт-Гемтремк, Міш. 26 Відділ СУА — 950 ф. одягу і 251 ф. харчів; 7) Коговз, Н. И. 34 Відділ СУА — 12 пачок одягу і 220 ф. харчів; 8) Лорейн, Огайо — 120 ф. одягу і 120 ф. харчів; 9) Менчестер, Г. 45 Відділ СУА — 5 пачок одягу і 50 ф. харчів; 10) Милвил, Н. Дж. 9 Відділ СУА — 7 пачок одягу; 11) Нюарк Н. Дж. 28 Відділ СУА — 720 ф. одягу; 12) Олифант — 6 пачок окягу; 13) Пітсбург, Па 27 Відділ СУА — 60 ф. харчів; 14) Піттсфільд, Мес. гр. кат. парафія — 1 скриня одягу; 15) Рачестер, Н. И. — 400 ф. одягу і 400 ф. харчів; 16) Сен-Франціско, Кал. 62 Від. СУА — 1 пачка одягу; 17) Филаделфія, Па СУА — 3840 ф. одягу; Филаделфія Сестрицтво при прав. церкві ім. св. Покрови — 33 пачки харчів; 118) Честер, Па Самопоміч — 350 ф. одягу; 19) Шікаґо, Іл. 1674 ф. одягу; Ютика, Н. И. 57 Від. СУА — 560 ф. одягу і 900 ф. харчів, а крім того 57 кусків мила.

Усі ці одягові й харчові пачки йшли здешевленою військовою поштою ЗУАДКомітету на адресу його станиці у Мюнхені. В в тій цілі ЗУДКомітет поставив нам до диспозиції свої поштові наліпки та в кожному напрямку піддержував цю акцію. У Мюнхені ЗУАД-Комітет притягнув до розподілу Гол. Управу Об'єднання Українських Жінок, яка й перевела цю роботу спільно з реф. Суспільної Опіки ЗУАД-Комітету.

III.

Комітет „Мати й Дитина" одержує листи подяки й признання, як нпр.: „При розпакуванні посилок так з харчами, як і з одягам ми бачимо, скільки щирої уваги і праці присвячують збірковій акції пані в Америці. Одежа є в доброму стані, чиста і неподерта. Щоправда, все це мало чоловічої одежі" — це слова зі звіту про одержання й розподіл Різдвяних пакунків від Головної Управи ОУЖ в Мюнхені, Німеччина, від 23 лютого 1952 р. Або — „Справа розподілу Великодніх пачок виглядала так: Централя ОУЖ, як і ЗУАДКомітет були приємно заскочені тою „зливою" пакунків від Комітету „Мати й Дитина" в Америці, якими дослівно була вщерть завалена велика заля" — це слова директора ЗУАДК-у на Европу у звідомленні про одержання й розподіл Великодніх пакунків, з дня 3 липня 1952 року.

Надходять теж точні звіти про розподіл харчів й одягу з точним поданням ваги поодиноких харчових пакунків з власноручними підписами обдарованих, від таборових комісій або від делеґатур ОУЖ з подиноких місцевостей. І тут щойно треба застановитися над одержаними звітами. Правдою є, що вислано багато дечого, а головно харчів, і можна писати слова признання тим, що жертвенно переводять цю збіркову акцію, але з тих звітів бачимо також і те, що на поодинокого залишенця припадає дуже скромний пай. Ось наприклад: зі списку розподілу продуктів на „Писанку" дітям в американській зоні Німеччини припадає на табір у Шляйсгаймі на 329 дітей 40 ф. цукру, 25 ф. рижу, *4 шт. мила*, 16 унцій чоколяди, 6 ф. сушених овочів. На 202 хворих в санаторії Гавтінґ є приділ вищий і виглядає так: 80 ф. рижу, 120 ф. товщу, 80 ф. рижу, 480 унцій чоколяди, 40 ф. суш. овочів. На загальне число 2023 дітей у 21 різних таборах в американській зоні Німеччини припало до розподілу на Великдень дітям 446 ф. цукру, 328 ф. товщу, 5 ф. какао, 117 ф. рижу, 138 шт. мила, 27 ф. сушеного молока, 657 унцій чоколяди, 88 ф. суш. овочів і декілька інших продуктів у малій кількости. Тут не береться до уваги Великоднього розподілу для дорослих хворих, старших віком людей та інших нездібних до праці залишенців.

І хоч, як з повище наведених цифр видно, приділ для дітей був скромний, то успіх моральний був надзвичайний, бо діти та їхні батьки відчули тісний зв'язок з заокеанськими братами й їхню жертвенну опіку над українцями, що залишились в Німеччині, про що найкраще свідчать надіслані подяки, фотознимки і звіти про перебіг Свяченого. Настрій, який викликали оці зустрічі для дітей, послужив першим поштовхом до розгорнення громадської праці серед українського жіноцтва в Німеччині. Про це пише п. О. Сулима у своєму звіті від 2 липня ц. р.: „Жінки ніби наразу прокинулись від сну й після довгої перерви з запалом взялися до праці. Висунуту проблему суботніх шкіл і дитячих садків сприймали батьки з подякою й зворушенням. Вони обіцяли виявити максимум енергії, щоб посилати своїх дітей до наших шкіл і садків. Отже, Свячене для українських дітей в Німеччині ц. р. відограло велику організаційну ролю."

Це такий великий моральний успіх, що повинен зрушити всі збірні пункти й заохотити інші осередки творити нові. В останніх тижнях переводиться збірка харчів по українських крамницях. На цей заклик Комітету українське громадянство Филаделфії зложило в перших 2-ох тижнях понад 1500 ф. харчів. Досі не маємо ще звітів з інших осередків, але віримо, що Різдвяна кампанія увінчається таким успіхом, що залишенець в Европі відчує на Різдво Христове щедре українське серце!

Олена Лотоцька, голова;
Надія Іщук, секретарка;
Оксана Ґенґало, пресова реф.
Филаделфія, вересень 1952.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

„Відвернути увагу українців від буржуазного націоналізму і милуватись гопаком і вишиваними сорочками", орієнтує московська „Літературная газета" 2 вересня, подаючи власну кореспонденцію з Києва про місцеву партійну конференцію: „Серед делеґатів міської партійної конференції можна побачити присадкувату людину середнього віку, **у вишитій українській сорочці...** Ім'я цієї людини **в вишитій сорочці** сьогодні відоме тисячам киян. Це — Антін Антонович Горобець, робітник заводу „Головпищемаш", фрезеровник, багатоварстатник, швидкісник... на стахановській вахті на честь 19-го з'їзду А. Горобець за два робочих дні виконав місячний виробничий плян."

В 1834 році московські „прогресивні" журнали „Северная Пчела" і „Маяк" устами „прогресивного" історика і літерата М. Полевого говорили, полемізуючи з тогочасним українським „буржуазним націоналістом" Тополем: „...Ради Бога, п. Тополя, не хитруйте, не пускайтесь в історію, в географію, в старовину ...описуйте те, що бачите і не думайте про правила (теорію — ред.) ...Ні слова про минуле малоросійського поета..."

Пройшло сто років з „гаком" з того часу. І московська „література" товче те саме — „ні слова про золотий вік української історії, не думайте про минуле, не пускайтеся в географію ...вдягайте пишні вишивані сорочки, співайте ваш „національний гимн", подарований вам Постишевим „Розпрягайте хлопці коні" і танцюйте гопак. Ні слова про буржуазний націоналізм".

Житлове питання в Києві. Перед минулою війною в Києві дістати кватирі чи кімнату для житла пересічній підсовєтській людині — службовцеві, робітникові було неможливо без використання „чорних шляхів". До десятків офіційних ордерів, дозволів, постанов і розпоряджень на зайняття кімнати від різних совєтських установ обов'язково треба було додати порядком „смазки" (підмащуваня, щоб не скрипіло) від 2 до 5 тисяч рублів, які брали прямо або посередньо ті, від яких видача „ордеру" залежала. Як довідуємося з „Рад. Укр." з 4 вересня, де в фейлетоні описано пригоди двох совєтських тваринок, сучасна ціна „смазки", щоб дістати житло в Києві, піднялась до 25 тисяч рублів (нагадуємо на цьому місці, що, за совєтськими офіційними джерелами, пересічна платня робітника і службовця сягає нині 400-500 рублів).

„Расхищеніє колхозної землі продовжується". „Рад. Україна" 3 вересня в кореспонденції з Сокальського району Львівської области пише: „Зловживаючи своїм службовим становищем, окремі районні і місцеві працівники *незаконно користуються в колхозі* ім. Калініна землею, загальною площею 1.12 гектари. Грубо порушують статут сільсько-господарської артілі голова колхоза ім. Хрущова тов. Климчук і бухгальтер тов. Чоп: вони розбазарили до 20 гектарів колхозної землі. На свій розсуд розпоряджає землею артілі ім. „Правди" голова Спасівської сільради тов. Федина. Він роздав різним рвацьким елементам під присадибні площі 7 гектарів колхозної землі."

Як бачимо з кореспонденції, одержання клаптя землі для побудови хати є „рвацтвом" (так Москва „українізує" українське слово і поняття „хапуга", „хапун"), а люди, що хотять мати хату, є хапуги, злочинці.

(„Українська Думка")

ЮВІЛЕЙНА КНИГА СС. СЛУЖЕБНИЦЬ У КАНАДІ

З нагоди 50-ліття Згромадження Сестер Служебниць у Канаді появилася ювілейна книга під назвою „Ювілейні Спомини" (стор. 288, Торонто) видання СС Служебниць.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Елизабет, Н. Дж.

Рідшають ряди громадських діячів

В другій половині вересня українська громада в Елизабет втратила двох своїх активних членів-громадян.

По довшій недузі, дня 16 вересня 1952 р. помер довголітний предсідник Українського Народного Дому М. Галінович. Він приїхав до Америки молодим хлопцем з села Псари, повіт Рогатин — Західна Україна, і в Елизабет проживав понад 40 років. Будучи ще молодим, він разом з іншими брав участь в основанні українського спортового товариства „Сокіл" в Елизабеті і був його діяльним членом. Брав чинну участь в українському громадському житті, був членом українських товариств і сповняв в них різні уряди впродовж двох десятків років. Був членом і предсідником Українського Демократичного Клюбу, був кільканадцять років головою Центрального Комітету Українських Національних Організацій, був головою товариства „Запорожська Січ" від ч. 234 У.Н.Союзу, а багато праці своєї вложив в Українськім Народнім Домі, де був 17 літ головою. На кожному вічу, і концерті ніколи не відмовив своєї пожертви і других заохочував до пожертв і громадської праці, збирав теж різні збірки на укр. народні цілі в краю. Зібрані гроші серед українських емігрантів в Америці пересилав на „Рідну Школу" в краю і на будову читалень „Просвіти". Не одні Різдвяні Свята відсвяткував Покійний ходячи від хати до хати та збираючи коляду на цілі Конгресового та Допомогового Комітету.

Похорон відбувся в суботу, 20 вересня 1952 р. з похоронного заведення в Елизабет, а похороном займався український погребник п. Литвин з Ірвінгтону. В похоронах взяла численну участь українська громада з Елизабет і околиці, урядники товариств і організацій, в яких покійний був членом.

Могилу покійного вкрито квітами і вінками від громадян і товариств. По похороні У. Н. Дім запросив учасників похорону на прийняття-перекуску до У. Н. Дому.

Під час перекуски громадяни, які співпрацювали з покійним у різних товариствах, згадували його теплими словами. Довшу бесіду виголосив Роман Слободян, згадуючи заслуги покійного для українських організацій та української справи та при кінці згадав, що хоч покійний не залишив особистого мастку, але залишив серед української громади в Елизабет щирий жаль і добру славу про себе як громадянина і працівника. Щоби вшанувати пам'ять покійного, переведено серед присутніх збірку на народні цілі. — Зібрано $67.00

Пожертву зложили:

По 10 дол.: Сухорський Михайло і Мирон Литвин; по 5 дол.: Слободян Роман і Смит Андрій; Поливчак Андрій 3 дол.; по 2 дол.: Сташко Павло, Могила Степан, Гнатюк Дем'ян, Слободян Данило, Хитра Михайло, Вовчко Василь, Стасюк Володимир; по 1дол.: Кардаш П., Циктор Михайло, Процак Михайло, Козак Осип, Кобрин М., Коритко Іван; Гандович Петро, Кіценюк-I-Микола, Виноградчик А., Бурбеляк М., Остапчук Петро, Яворськиий, Кардаш Василь, Поляньська, Красновський Яків, Б. І., Н. Н., і решта дрібними.

Два дні пізніше помер другий активний громадянин в Елизабет бл. п. Константин Пилат, член українських товариств в Елизабет, секретар товариства „Запорожська Січ" відділ ч. 234 УНСоюзу. Похорон відбувся в дні 22 вересня 1952 р. В похоронах взяло чисенну участь українське громадянство з Елизабет і околиці. По похороні відбулося в Українськім Народнім Домі скромне прийняття — перекуска, на якому присутні щиро і тепло згадували покійного.

Щоб вшанувати пам'ять покійного переведено збірку на народні цілі. Зібрано 41 долярів. Пожертви зложили по 2 доляри: Козак Осип, Гринищак Михайло, Сташко Павло і Слободян Роман. По 1 дол.: Могила Степан, Кіценюк Микола, Мазуркевич М., Рогошевський Павло, Пелещак Анна, Кіценюк Іван, Телепи-Михайло, Ковальчик Емілія, шин Л., Оршуляк Юрій, Рой Рой Катерина, Процак Марія, Маручак Катерина, Костишин Володимир, Луняк Марія, Костишин Текля, Пилат Іван, Луців Михайло, Красновський Яків, Генеґа Ілія, Яблонський, Яворська Матрона, Богдан Юлія, Коритко Іван, Кінащук Ігнатій, Купчак Микола, Вітошинський Василь, Генеґа Степан і Пилат Петро.

Зібрані гроші на одних і других похоронах передано до Центрального Комітету Українських Національних Організацій в Елизабет, який їх переслав до Українського Конґресового Комітету Америки на Український Народний Фонд.

Центральний Комітет Укр. Нац. Орг. в Елизабет

Ще одна втрата.

Ще не засохла земля на могилі недавно похованого К. Пілата, яка два тижні пізніше непрошена смерть забрала й його брата Ілька Пілата. Похорон відбувся в понеділок дня 6-го жовтня 1952 року.

Покійний був вже всилі віку і був довголітнім членом УНСоюзу (звиш сорок років) належав до Т-ва Запорожської Січи, від. 234 УНС і впродовж його довголітнього членства занимав різні уряди, а і тепер, умираючи був касієром Т-ва. В його похороні взяло участь поважне число людей, які по похороні, на прохання родини, зійшлись до У. Н. Дому. Там від імені Т-ва Зап. Січи попращав покійного член Т-ва Мих. Гринішак, вказавши на примірне його життя. На пропозицію рідні, він закликав присутніх зложити пожертви на укр. народні цілі, що й зроблено склавши поверх сорок долярів.

Похороном занимався укр погребник з Нюарку П. Литвин.

А тепер всі ті, що ще не належать до жадних організацій, чи не варто призадуматись і вступити в ряди У. Н. Союзу, члени якого, вразі нещастя, пошану і помічну руку подадуть.

Присутній.

• Професійні оголошення •

ДО НАРОДНОГО ФОНДУ ПИШУТЬ

(Закінчення зі стор. 2)

ся не зле і відпочивають душею після переживань під большевиками та в Европі. Але біда всюди свою офіру знайде. Одні хворують, другі умирають, інші мають якісь спеціяльні клопоти.

Ось що пише один наш громадянин, надсилаючи свій даток:

„Прошу ласкаво вибачити, що я спізнився з заплатою Національного Датку, але це вина обставин, в яких я опинився тепер. Син мій, на якого я мав надію, що на старість мені допоможе, лежить 8-мий місяць у шпиталі, де перейшов аж дві важких операції та, як твердять лікарі, ціле життя не буде ходити. Йому треба дати удержання, а я не молоденький, зарібок лихий, життя дороге та й мешкання треба оплатити. Тепер прошу собі уявити розмір видатків, зв'язаних зі шпиталем, до того двоє дітей до школи ходять.

Але це мене, як українця, аж ніяк не виправдує і не звільняє від обов'язку в справі Національного Датку.

Тому в залученні пересилаю 10 дол. на 1952 р."

До тих листів нема чого додавати. Вони краще довгих трактатів говорять, що Нація, яка має таких громадян, знайде свій шлях до волі та людського життя . . .

ДЖЕВІТС ДОМАГАЄТЬСЯ ПОЗАПАРТІЙНОЇ ЗАКОРДОННОЇ ПОЛІТИКИ

Атлантік Сіті. — Республіканець-ліберал, Й. К. Джевітс виступив з промовою на останньому засіданні п'ятидесяти сьомої річної конвенції військових жидівських ветеранів ЗДА. Промовець заявив, що міжпартійна закордонна політика необхідна для ЗДА й повинна позначати її майбутнє, без огляду на те яка партія переможе під час недалеких виборів. Потреба позапартійних вирішень у закордонних справах особливо необхідна в складних справах Західної Німеччини. Поминення позапартійности у справах Азії, спричинило теперішню кризу на тих теренах.

Чи Ви є вже членом Українського Народного Союзу? Якщо ні, то пам'ятайте, що Вам не можливо обійтись без забезпечення, а найкраще і найпевніше забезпечення дасть Вам Український Народний Союз!

Хроніка українського життя

У ФРАНЦІЇ

НОВІ ЄПИСКОПИ УАПЦ

Українці Парижу переживали в неділю, 7 вересня ц. р., радісні хвилини дальшого росту Української Автокефальної Православної Церкви на чужині, а саме — висвячення нового єпископа.

Обряду рукоположення довершили Високопреосвященніший Митрополит Полікарп, який повернувся нещодавно з візитаційної подорожі по Великій Британії, та Архиєпископ Київський і Чернігівський Ніканор. Владика Ніканор, хоч хворий, прибув із свого місця перебування в Карльсруге, Німеччина, з метою прийняти участь у висвяченні двох українських єпископів для потреб заокеанських країн, Австралії і Південної Америки.

У часі торжественної св. Літургії, відслуженої в українській православній церкві в Парижі, при вулиці Гасніс Гі, дня 7. 9., рукоположено в сан єпископа дотеперішнього архимандрт. Іоана (Данилюка), з призначенням на Австралію, а дня 19. 9. висвятили на вікарного єпископа для Південної Америки (Арґентіна) архимандрита Олексія.

АРХИЄРЕЙСЬКЕ БОГОСЛУЖЕННЯ В ФРАНЦУЗЬКІЙ РАДІОПЕРЕДАЧІ

28. вересня ц. р. французьке радіо Парі-Інтерн передало о 11-12 год. на середніх хвилях (280 метрів) богослуження з української православної церкви в Парижі, що його відправив його Високопреосвященство Митрополит Полікарп у співучасті численного духівництва та митрополичого хору під керівництвом К. Миколайчука.

ЛІТНІЙ КУРС УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ЛЯБУРСІ

Заходами Філії УНЄдности в Лябурсі відбувся між 15-31 серпня ц. р. курс української мови для дітей. У гостинному домі пп. Степенів, які живуть віддалені кілька кілометрів від вуглекопального осередку, у гарному лісі, знайшла приміщення ціла школа. Діти були дещо підготовлені й знали українську азбуку. Лекції відбувалися доволі інтенсивно, тому, що час був короткий, а програма велика. І всетаки в цьому часі пройдено „Першу Книжечку" — буквар канадійського видання. Треба відмітити велику уважливість та інтелігенцію наших дітей, які помимо різного віку зуміли увійти в потрібні в таких умовинах рямці. Їм, безперечно, було дуже тяжко вчитися української абетки, бо досі знали тільки французьку, і поодинокі літери довго плуталися в дитячій пам'яті. Але, єдначе, можна сміло відмітити великі їхні успіхи.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ФОНДУ

ЗА 1952 РІК ВПЛАТИЛИ:

Листа ч. 5 (По день 18. вересня 1952).

КАЛІФОРНІЯ:
Лос Анджелес: Дмитро Гаранджук $10.
Сен Френсиско: Михайло Підгірний $10.

КОННЕКТИКЕТ:
Гартфорд: Гаврило Засько $10.
Форествил: Теодор Піх $10.
Ню Гейвен: По $10: Андрій Данило, Василь Данило, В. Омельченко.
Виллимантик: Відділ СУМА $25; по $10: Михайло Волозовський, Михайло Чепізак, Володимир Данецький, Мирон Дмитраш, Богдан Федорець, Володимир Ганицький, Василь Гірчиця, Стефан Кінчик, Гнат Корець, Іван Кость, Мирослав Котис, Іван Кульматицький, Дмитро Лясевич, Лев Любинський, Петро Майнич, Гнат Мартиняк, Іван Науменко, Іван Олійник, Ів. Оссовський, Михайло Плеш, Володимир Процик, д-р Павло Пундій, Теодор Романюк, Осип Рудко, Василь Самофал, Олександер Соловіїв, Федір Сидоренко, Іван Шпіка, Юрій Тучкевич, Іван Здирко, Мирон Зелез; по $5: Іван Децик, Петро Кушнір, о. Петро Петруш.

ІЛЛИНОЙ:
Шікаго: По $10: Еміліян Дуб, Нестор Филипович, Діточа оселя „Самопоміч"; по $5: Юрій Мазур.

ІНДІЯНА:
Гаммонд: По $10: Стефан Іжак, Іван Юськів, Дмитро Миськів, Пилип Пелешенко, Захар Пелешенко.

КЕНЗАС:
Кензас Сіті: Мирослав Боруцький $15; Антін Коссик $10.

МАССАЧЮЗЕТ:
Бостон: По $10: Михайло Франківський, Іван Костів, Іван Назар.
Джемейка Плейн: По $10: Михайло Кисіль, Пелагія Кисіль.
Лудлов: Д-р В. Оренчук, прибуток з вистави аматорського гуртка, $44.
Піттсфилд: По $10: Марко Никорчук, Микола Стефанюк.

МІШІҐЕН:
Дітройт: Д-р Д. Квітковський $30; Софія і Володимир Тустанівські $25; по $10: Петро Кавець, Стефан Климишин (Українська Книгарня); на весіллю п-ва Трицецьких на Народний Фонд зложили для УПА: По $5: Миколенко, І. Трицецький; В. Бігун $3; по $2: Дідицький, І. Яблінський, З. Стельмах, О. Захарків; по $1: М. Герус, А. Липецький, Ф. Липецький, С. Маліновський, Матвіїв, Скитакевич, Стояловський, І. Шавінський, Трояновський, В. Українець; решта дрібними.
Флінт: Теодор Мацевко $10.
Гренд Рапідс: Стефан Рендзіковський $10.

МІННЕСОТА:
Оватонна: Плятон Яворський $10.

НЮ ГЕМШИР:
Конкорд: Д-р Богдан Недільський $20.

НЮ ДЖЕРЗІ:
Байон: По $10: Мирон Данко, Роман Свищук.
Кемден: Микола Ю. Рудницький $25; Михайло Небелюк $15; по $10: Іван Бодревич, Микола Ромах.
Ірвінгтон: Іван Ковалишин $20.
Джерзі Сіті: Микола Совин $15; по $10: Юлія Думанська, Степанія Дзядів, Михайло Клапко, Степан Максимяк, Степан Островський, Іван Патуляк, Йосиф Терлецький, Іван Вірт; по $5: Юрій Княжинський, Андрій Несвячений.
Літл Фолс: Василь Чорній $10.
Нюарк: Теодосій Каськів, збірка з весілля п. Лазірка, $17; Теодор Вортник $15; Майс Боти Салон $15; по $10: Ольга Ванах, Ярослав Вігун, Юрій Богуславець, Петро Чап, Матвій Чолій, Юрій Чижик, Д. Т., Юрій Дзюбенко, д-р Володимир Гук, Юрій Ковінко, Тимофій Школяр, Богдан Стефанович, Кость Степовий, д-р Осип Утриско; по $5: Антін Сенишин.

НЮ ЙОРК:
Амстердам: По $10: Євген Бартошик, Василь Яремішин.
Оборн: Відділ УКК збірка з ініціятиви В. Стриганина переведена на весіллю Я. Коваля і Катерини Тимків $31.45; по $10: Volод. Березівський, Омелян Вілинський, д-р Євген Цегельський, Василь Чеканський, Петро Ділай, Іван Гузиляк, Степан Найда, Михайло Пінчак, Павло Пироганич, Андрій Рочий, Василь Троцюк, Михайло Войтович.
Бінгемптон: По $10: Петро Бабій, Ю. Дячук, Василь Іваноньенко, Станислав Клочаний, Осип Пойташ, Іван Тереля; Євген Здеб $5.
Бруклин: Д-р Богдан Макарушка $10.
Ітака: Александер В. Діберт $10.
Ню Йорк Сіті: По $10: Роман Гарасимів, Ізидор Івасиків, Александер Кузишин, Теодор Олійник, Михайло Пирський, Теодозій Савків, Дмитро Сосяк, Василь Сосяк.
Рачестер: Роман Витковицький $10.
Сиракюз: Михайло Клусик $10.
Йонкерс: Володимир Островський $10.

ОГАЙО:
Кантон: По $10: Іван Глинський, Михайло Куртяк, Василь Печенюк, Орест Прокоп.
Клівленд: По $10: Микола Бойко, Володимир Мазур, Григорій Степанук, Микола Тарасюк, Іван Василюк.

ПЕНСИЛВЕНІЯ:
Честер: Василь Слонський $10.
Довсон: о. Петро Понятишин $10.
Істон: Дмитро Когут $20.
Джонставн: Петро Рудяк $10.
Пітсбурґ: Іван Фурсів $10.

РОВД АЙЛЕНД:
Сентрал Фолс: По $25: Филип Беньковський, Укр.-Амер. Горожанський Клюб.
Вунсакет: Збірка (Роз. Вецал) на похороні пок. Сагайдака $30; Союз Українок (Відд. 29) $25; по $10: Микола і Марія Глядик, Волод. і Марія Липські, Марія Литвинець, Микола і Розалія Вецал.

ВИСКАНЗИН:
Гадзон: Макар Каплистий $10.
Милвокі: Константин Мандзенко $10.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ . . .
КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ
ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНҐС!

• РОЗШУКИ •

Пошукую брата Михайла КОЗАКА зі с. Мистичі, пов. Мостиська. Хто про нього знає або він сам, прошу писати: Iwan Kozak, 835 N. 6th St. Phila. 23, Pa.

ШУКАЮ кревних і знайомих із села Богданівка, повіт Скалат. Кревні: Михайло, Миколай і Василь Загибайлів. Прошу відгукнутись на адресу: Steven Kostyszyn, 658 Charles Street, Perth Amboy, N. J.

Надя (Надеса) ПОЛОНСЬКА— давно Вас шукаю! Її або всіх, хто знає про неї, прошу сповістити мене:
WITOLD SZEMIOT
528 Boulevard, Bayonne, N. J.

• ПРАЦЯ •

• КІМНАТИ •

СПРОСТОВАННЯ.
Оцим подаю до відома, що оголошення, які були поміщені у „Свободі" ч.: 268 і 269, з дня 9 і 10 жовтня ц. р., я не подавала, і з їх авторством не маю нічого спільного.
Л. ШАВАЛА, 70 Peshine Ave., Newark 8, N. J.

ТАРЗАН, ч. 2937. Нагорода за перемогу.

„Я тієї думки, щоб негайно кинути жінку левам, Вонґ Таю!", сердито сказала Мераля. „Вона спричинює тільки клопіт".

„Як ви хочете, моя королево", ввічливо відповів Вонґ. „Але чому її не жертвувати переможцеві над Тарзаном, суперникові М. Люнґові?"

„Знаменито!", захоплювалася Мераля. „Ця думка подобається моєму почуттю гумору!" „Я не мав жадного сумніву, що так буде!", сухо шептав Вонґ.